

Työ jatkuu

Vuosi 2020 on ollut melkoisten poikkeus-tilojen ja hämminkien vuosi, jonka aiheuttamat yllätykset näkyvät jokseenkin kaikkien arjessa, työssä ja vapaa-ajassa. Tavallisena syksynä historian tutkijat ja ystävät kohtaisivat toisiaan yliopistosyysyn alkaessa, kirjamessejen huiskeessa, monenlaisissa seminaareissa ja pienemmissä tilaisuuksissa.

Nyt yliopistoilla on tavallista hiljaisempaa, sillä useimmissa paikoissa opetus on ennen kaikkea etänä; muutamia lyhyitä kasvokkaisia tapaamisia lukuun ottamatta viestintä kulkee, sikäli kuin kulkee, sähköisiä reittejä pitkin. Yleisötilaisuudetkin ovat huppenneet ja siirtyneet verkkoon.

Hiljaisuus on kuitenkin vain näennäistä, sillä etätyöpisteet ovat kovassa käytössä. Opetuksen alkaessa opiskelijat välähtävät kasvo- ja nimiriveinä ruudulle. Yhteydet toimivat – juoheammin tai verkkaisemmin. Sama pätee yhdistystoimintaan, tieteelliseen työhön ja julkaisutoimintaan.

Kaikenlaista työtä ja kohtaamisia hidastavaa kitkaa on paljon, kun jännätään vaikkapa sitä, pysyvätkö kaikki väitöstilaisuuksien avainhenkilöt terveinä h-hetkeen asti vai joudutanko viime hetkessä kääntämään kaikki uusiksi, siirtymään etäyhteyksiin, siirtämään tapaamista, improvisoimaan vielä kerran.

Vaikka maaliskuun shokin jälkeen moni on jo tottunut uusiin toimintatapoihin, poikkeusaikojen kuormitus tuntuu ja tulee tuntumaan pitkään. Elämää tai työtä ei kuitenkaan voi laittaa hyllylle odottamaan, että poikkeusajat joskus päättyisivät, eikä kaikkea huomiota voi kohdistaa poikkeusoloihin. Keskustelut historiasta jatkuvat.

Tämäkin *Historiallisen Aikakauskirjan* numero tarjoaa lukijoilleen monenlaisia esimerkkejä siitä, miten historiallinen tutkimus, keskustelu ja opetus katsovat eteenpäin (ja taaksepäin, historioitsijoita kun ollaan).

Markku Kekäläisen toimittama teema-artikkelien kolmikko johdattelee lukijan pohtimaan 1700-luvun ilmiöitä erityisesti kohteliaisuuden ja kohteliaisuuskuultuurien näkökulmasta. Tätä teemaa avaa erillinen teemajohdantonsa. Yleisesti ottaen voi sanoa, että teema-artikkelit tarjoavat myös peilauspintaa tulevaan neljänteen numeroon, jonka teemana on kolonialismi.

Teema-artikkelien lisäksi Satu Sorvali käsittelee yleisönosastojen varhaisvaiheita autonomian ajan lehdistössä. Joni Krekola puolestaan tarkastelee sitä, miten entiset kansanedustajat ovat selittäneet eduskunnasta putoamisensa syitä.

Vuoropuhelu-osiossa aiheena on historia, historian opettaminen ja historian narratiivit, olipa kyse sitten kouluopetuksesta tai kirja-arvioiden taidon harjoittamisesta. Matti Roitto ja Tuomas Laine-Frigren kertovat kirja-arvioiden merkityksestä tieteellisen kirjoittamisen lajina, ja tässä numerossa julkaistaan heidän työpajassaan hiottuja arvioita. Mikko Kainulainen pohtii historiallisen ajattelun ja historian opetuksen haasteita, ja Mikko Hiljanen pohtii menneisyyden tarinalistamista.

Olen aiemminkin harmitellut, miten toisinaan tuntuu siltä, että tieteenekijät itse omaksuvat turhan herkästi kaikenlaiset ulkopuolelta tulevat vaatimukset. Yleispuheessa tuntuu korostuvan ajatus, että keskeistä on julkaista kansainvälisiä

artikkeleita, ja että tällaiselta tieltä kannattaa rai-
vata pois kaikki pienimuotoinen – suomenkieliset
artikkelit, yleistajuiset kirjoitukset, kirja-arviot.
Toki inhimillisiä voimavaroja ei kannatakaan
hajottaa ihan joka suuntaan.

Historian asiantuntijataidot ovat kuitenkin
monenlaisia, ja yleensä on lopulta hyväksi, jopa
välttämätöntä, että pystyy käsittelemään, omak-
sumaan ja kirjoittamaan erilaisia ja monenlaisia
tekstejä. Poikkeusajat nyt meitä vähän heittelevät,
mutta tavoitteena on, että *Historiallinen Aika-
kauskirja* osallistuu jatkossakin kirja-arvioiden
kirjoitustyöpajoihin ja vastaavien keskustelevien
puheenvuorojen kehittämiseen.

Tässä numerossa jatkuu keskustelu myös his-
toriasta tieteenä, ja kirja-arvioissa, Maiju Wuon-
kon Syväluotaus mukaan lukien, tarkastellaan
monenlaisia julkaisuja ja teoksia. Muistutan vas-
taväittäjiä siitä, että *Historiallinen Aikakauskirja*
julkaisee edelleen mielellään väitöskirjojen ar-
vioita.

Poikkeusaikojen vuoksi, ja miksei myös uusien
digitaalisten kokeilujen hengessä, *Historialli-*

sen Aikakauskirjan sivuilta löytyvät tämänvuot-
tiset Vuoropuhelut avoimesti luettavina myös
verkossa, mikäli niistä osuisi löytymään jotain
pohdittavaa esimerkiksi etäopetuksen tueksi.
Teemme töitä sen eteen, että sähköinen läsnä-
olomme tulevaisuudessa olisi monipuolisempi
– miten ja milloin se onnistuu, siihen vaikuttavat
maalliset seikat, kuten rahoittajat.

Historiallinen Aikakauskirja saatetaan luet-
tamaan kuntoon monien osaavien käsien kautta.
Neljää viimeisintä numeroa on erinomaisella
osaamisella toimittanut FT Katariina Parhi, joka
on ollut toimitussihteerinä FT Heidi Kurvisen tut-
kimusvapaan ajan. Kiitän tässä yhteydessä Kata-
riina Parhia hyvästä yhteistyöstä ja toivon, että
tiemme muuten kohtaavat myös HAikin parissa.

Muutenkin parhaat kiitokseni ja terveiseni taas
kaikille teille, jotka monien muiden velvoitteiden
ja kiinnostuksen aiheiden estämättä jaksatte
pysyä mukana myös *Historiallisen Aikakauskirjan*
kirjoittajina, arvioitsijoina, tukijoina ja lukijoina.

Voikaa hyvin,

Anu Lahtinen
anu.z.lahtinen@helsinki.fi